

Minder lasten, minder gunning op laagste prijs, meer toegang voor MKB

Aanbestedingswet als nieuw begin voor groenbranche

Een jarenlange strijd is sinds 1 april ten einde. Sinds deze datum is de nieuwe Aanbestedingswet van kracht en zijn er een hoop zaken waar Branchevereniging VHG lang voor heeft gelobbyd, gerealiseerd. Maar de klus is nog niet helemaal geklaard: “Op het gebied van voorlichting ligt er voor ons een mooie taak.”

Door Remco Faasen

“Ik ben er behoorlijk blij mee ja.” Beleidsadviseur Linda van Vliet van VHG kan een flinke glimlach niet onderdrukken. Na een jarenlange politieke lobby kent Nederland sinds 1 april een nieuwe aanbestedingswet (zie kader ‘De nieuwe Aanbestedingswet’ -RF.) De realisatie daarvan kreeg Van Vliet als opdracht mee bij de start van haar werkzaamheden voor VHG in 2009. “De beoogde Aanbestedingswet was in 2006 al aangenomen door de Tweede Kamer maar in 2008 afgeschoten door de Eerste Kamer. Het ministerie van

Sociale Zaken en Werkgelegenheid had de opdracht gekregen een nieuwe wet op te stellen. Die was in 2010 gereed maar voordat zo’n traject definitief wordt gaat er behoorlijk wat tijd overheen. Zo zijn er sindsdien twee kabinetten gevallen. Soms kregen spoedeisende zaken voorrang op de behandeling van de wet in de Tweede Kamer. De behandeling heeft daarom maanden stilgelegen. Uiteindelijk zijn we voor de realisatie van de wet nog veel dank verschuldigd aan oud-vicepremier Maxime Verhagen.”

Resultaat

Het resultaat mag er echter zijn. Met minder administratieve lasten, een poging tot het voorkomen van gunningen op de laagste prijs en betere toegang voor MKB-bedrijven tot aanbestedingen, ligt er een fraai resultaat. “Het clusteren van aanbestedingen is de laatste jaren echt een trend geworden”, vertelt Van Vliet. “Steeds meer overheden en semi-overheden gooiden allerlei aanbestedingen op een hoop waardoor het MKB zo goed als kansloos werd. Opdrachten die prima lokaal ingevuld kunnen worden, werden steeds vaker grootschalig en openbaar aanbesteed. Het is goed dat daar nu een einde aan is gemaakt.” Dat wil overigens niet zeggen dat het MKB automatisch beter af is dan grotere bedrijven. “De nieuwe wet is niet voor de een of tegen de ander. Als een MKB’er kan inschrijven voor een opdracht, kan een groot bedrijf dat ook. Maar er is meer aandacht voor kwaliteit en onderscheidend vermogen. Een opdracht kan niet standaard voor de laagste prijs in de markt worden gezet, maar er kan ook voor de Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI -RF.) worden gekozen. Opdrachtgevers geven een zwaarte aan een mix van aanbestedingsfactoren. De prijs is dan bijvoorbeeld dertig procent, kwaliteit tien procent, het Plan van Aanpak twintig procent en duurzaamheid veertig. Er wordt in elk geval naar meer gekeken dan naar de goedkoopste oplossing.”

Linda van Vliet, beleidsmedewerker VHG

Lobby

De realisatie van de nieuwe Aanbestedingswet is het gevolg van gezamenlijk lobbywerk van VHG, VNO-NCW/MKB-Nederland en enkele brancheverenigingen. “Met vertegenwoordigers van verschillende branches is een werkgroep opgezet voor strategie en lobbyactiviteiten. Gezamenlijk voerden we gesprekken met het ministerie en hebben we Tweede Kamerleden bezocht. Helaas hebben we niet al onze wensen vervuld zien worden. Zo worden er bij grote projecten soms bouwteams gevormd. Partijen in zo’n team worden vanwege hun praktijkkennis om input gevraagd. Voorheen was het zo dat als je meedraaide in zo’n proces, je goede kans had uiteindelijk ook de opdracht te krijgen. Dat kan nu niet meer. We hebben goed uitgelegd dat zoiets niet handig is maar die boodschap is niet overgenomen.”

Voorlichting

Het werk is met de inwerkingtreding van de nieuwe wet overigens nog niet gedaan. Van Vliet is bijvoorbeeld druk bezig met voorlichting over de gevolgen van de invoering naar VHG-leden én aanbesteders. “Afgelopen jaren hebben we vooral zaken onder de aandacht gebracht bij het ministerie en Kamerleden, nu moeten we ook kijken naar aanbestedende diensten en de ondernemers. Voor ondernemers moeten we kijken hoe ze het werken met de wet ervaren

De nieuwe Aanbestedingswet

1 januari bleek niet meer mogelijk, de nieuwe Aanbestedingswet werd 1 april van kracht. Het standaard gunnen op de laagste prijs is er mee verdwenen. Dat geldt ook voor onduidelijke regelgeving, onnodige administratieve lasten en een beperkte toegang voor MKB-bedrijven bij aanbestedingen.

Clusteren

Clusteren is niet langer gemeengoed: het bij elkaar voegen van opdrachten, die niets met elkaar te maken hebben, is niet meer toegestaan. In de nieuwe wet geldt ‘nee, tenzij’ en of het ‘tenzij’ wordt geaccepteerd, is afhankelijk van de motivatie van de opdrachtgever. De administratieve lasten nemen af, omdat de procedures bij aanbestedingen meer uniform zijn.

Klachten

Er is bovendien één uniforme klachtenregeling met één klachtenloket bij de aanbestedende dienst. Boven het klachtenloket is een Commissie van Aanbestedingsexperts die toezien op het juist toepassen van de procedures. Aanbesteders moeten bijvoorbeeld veel beter motiveren waarom ze voor een bepaald bedrijf kiezen. De laagste prijs mag daarbij niet het leidende motief zijn.

Gids Proportionaliteit verplicht

Een belangrijke pijler van de nieuwe Aanbestedingswet is de verplichte toepassing van de Gids Proportionaliteit. Hierin staan kaders voor de eisen en toe te passen procedures bij onderhandse, nationale en Europese aanbestedingen vermeld. Deze moeten in verhouding staan tot de opdracht. De normen in de Gids zijn niet wettelijk verplicht maar opdrachtgevers mogen er niet zomaar vanaf wijken. Nieuw is verder dat er minder referenties van projecten hoeven te worden gegeven. Niet meer meerdere per opdracht maar één per competentie.

ARW

Gelijk met de nieuwe Aanbestedingswet is een nieuw Aanbestedingsreglement Werken (ARW) verschenen, dat dienst doet als een spoorboekje voor aanbestedingsprocedures. Zo staat in het nieuwe ARW dat bedrijven in principe twee dagen na sluiting van de inschrijvingstermijn te horen krijgen of zij de opdracht hebben gewonnen.

TenderNed

De laatste grote verandering is dat alle aanbestedingen sinds 1 april verplicht moeten worden gepubliceerd op het online marktplein voor overheidsaanbestedingen, TenderNed.

in de praktijk. Bijvoorbeeld op het gebied van Social Return (de inzet van werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt -RF.) en het toegankelijk houden van de Economisch Meest Voordelige Inschrijvingen voor MKB-bedrijven. Aanbesteders zullen we moeten voorlichten op het gebruik van de wet in de praktijk. Het is niet zo dat er bij iedere

ambtenaar iemand van EZ langskomt om te vertellen hoe de wet werkt. Een nieuwe wet wordt neergelegd bij gemeentes, die zich daar vervolgens gewoon aan moeten houden. Er ligt een mooie taak voor ons als branchevereniging om ervoor te zorgen dat dat ook gebeurt.” ■

